

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Variæ Auctorum Sententiæ discussæ & rejectæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

DISPUTATIO XVI.

DE

Libertate voluntatis Divinæ.

Idem certum est, in DEO dari liberum arbitrium, quo liberrimè decernit, & producit alia extra se, veluti testantur plurimi scripturæ textus, ut psal. 93. *DEVS ultionum liberè egit.* Matth. 20. *Non licet mihi, quod volo facere?* &c. Nimirum libertas arbitrii, *Divinum quid præfulgens in anima, tanquam gemma in auro*, teste S. Bernardo in Cant. perfectio est simpliciter simplex, & maxima naturæ rationalis dignitas. Sed neque Divina voluntas aliter creaturas velle potest, quam prout habent cum sua bonitate ceu formali obiecto connexionem; atqui creaturæ actuales non habent necessariam connexionem cum bonitate Divina; hæc quippe & erat ante mundum, & adhuc esset in eodem flore suæ infinitæ perfectionis, quamvis nullis extantibus creaturis: ergo Divina voluntas creaturas actuales liberè vult. Patet etiam à posteriori: quia si DEUS ageret ex necessitate, faceret de facto, quæcumque posset: hæc autem nec facit, nec facere potest: ergo. Et hæc quidem sunt expedita: gravis tamen est, & aliquorum Iudicio omnium difficillima Theologiæ quaestio, quid actus liber ad necessarias perfectiones superaddat, sive per quid à necessariis distinguatur?

ARTICULUS I.

An libertas Divinorum decretorum intrinsecè compleatur per aliquid creatum?

SUMMARI A.

1. *Aperitur status difficultatis.*
2. *Sententia de additione perfectionis modalis supra actum necessarium reprobatur.*
3. *Aureoli denominatio extrinseca rejicitur.*
4. *Capreoli respectus rationis refutatur.*
5. *Complementum intrinsecum ab actione vel effectu creato petitur.*
6. *Impugnatur ex natura perfectionis vitalis.*
7. *Ex circulo vitioso.*
8. *Ex natura liberi secundi.*
9. *Ex prioritate libertatis Divinæ.*
10. *Responsio enervatur.*
11. *Ex paritate volitionis.*

§. I.

Varia Authorum sententia discussa & rejecta.

1. Status propositæ difficultatis in eo consistit, quod duæ propositiones sibi in speciem contradictione oppositæ sint conciliandæ; quarum una est: *aliquid Divinum DEO intrinsecum & identificatum posse non esse*; altera: *nihil Divinum DEO intrinsecum & identificatum posse non esse*. Nam actus DEI liber ex essentia actûs liberi habet, ut potuerit non esse. Actus DEI liber ex essentia actûs Divini vitalis habet, quod sit DEO intrinsecus; ergo aliquid DEO intrinsecum potest non esse. Rursus: nihil identificatum DEO potest aut potuit non esse; quidquid est intrinsecum DEO, est identificatum cum ipso, nisi velis constitutare DEUM compositum, & conflatum ex creatis perfectionibus, quod alibi rejecimus: ergo nihil DEO intrinsecum potest non esse.

Ut hanc discordantiâ in concordia revocarent, 2. dixerunt aliqui primò: Liberum Divinæ voluntatis actum supra necessariam perfectionem actûs, addere quandam perfectionem realem saltem modaliter distinctam; quæ absolute potuerit non esse, eò quod tantum dicat perfectionem secundum quid. Sed hæc sententia rejecta manet ex iis, quæ de immutabilitate & simplicitate DEI diximus, quam omnis creatæ formæ intrinseca receptio deonestat. Stat etiam in contrarium Concilium Rhemense in Symb. fid. definiens, *non esse aliquas res, sive relationes, sive proprietates, sive singularitates, aut unitates dicantur, in DEO, quæ non sint ab æterno, & non sint DEVS*. Tandem sive illud superadditum sit absoluta, sive modalis, sive perfectio simpliciter, sive secundum quid. Vel est quid creatum, vel Divinum? si creatum; ergo facis DEUM compositum, & intrinsecè perfectibilem per aliquid creatum. Si Divinum; ergo quod est entitativè DEUS, potuit esse nihil: & quod est nihil, potuit esse DEUS, quod est sanè, ut inquit Jo. à S. Th. *horribile inconveniens*.

Secundò Aureolus à diametro oppositus in 1. 3. dist. 45. q. 1. docuit, actum liberum formaliter constitui per denominationem extrinsecam ab actione transeunte, & creaturas ad extra immutante. Sed neque ista sententia scopum tangit: quia primò libertas est perfectio simpliciter simplex, DEUM intrinsecè denominans, & liberè velle est actus DEI immanens, præsuppositus omni productioni ad extra. Ideo enim dixit Paltres Reg. psal. 17. *Salvum me fecit, quoniam voluit me.* & psal. 113. *omnia, quacunque voluit,*

Dominus fecit: ergo hæc denominatio à forma DEI extrinseca provenire non potest. Secundò ista sententia comittit vitiosum circumulum, dum per ipsam liberè DEUS vult creaturas, quia liberè sunt futurae, & tamen ideo liberè sunt futurae, quia DEUS illas liberè vult.

4. Alii tertio cum Capreolo, Ferrar. Marco Serra hic docent, quòd actus liber superaddat ad necessariam perfectionem respectum rationis, per quem terminatur ad creata objecta. Sed vel accipis respectum rationis formaliter, vel fundamentaliter. Si formaliter, contra est vulgaris illa difficultas, quâ ratione perfectio DEO intrinseca, realis, æterna, per nostri intellectus figmentum, in quo ens rationis formaliter consistit, possit constitui & salvari. Si fundamentaliter, manet antiqua difficultas, siquidem hoc fundamentum est quid increatum & Divinum: quomodo igitur à DEO abesse potest?

§. II.

Refutatur intrinsecum complementum à connotato extrinseco.

5. Communior hoc tempore & quarta RR. expositio est, decretum DEI liberum intrinsecè compleri per connotatum reale DEO extrinsecum; sive illud sit effectus productus, sive potius ipsa productio, & dependentia effectus. Ita Vecken, Dercken, Rosmer, Erhardt, in thesibus.
6. Sed contra hanc opinionem est primò, quòd libertas formaliter est perfectio vitalis & increata DEI; sed implicat, ut per aliquid creatum intrinsecè compleatur & constituitur perfectio formaliter increata, & per aliquid extrinsecum perfectio intrinseca & vitalis: ergo implicat, ut libertas vitalis & increata DEI intrinsecè compleatur & constituitur per productionem passivam, seu dependentiam creaturæ, quæ est aliquid creatum & contingens extra DEUM.
7. Secundò, hæc expositio non evitat vitiosum circumulum Aureoli. Etenim illa productio ad extra & executio Divinæ voluntatis, unde habet, quòd sit contingens & libera, nisi à Divina voluntate? Si enim DEUS necessariò vellet mproducere, eundem quoque necessariò produceret. Et rursus: per te ideo DEUS vult liberè, quia liberè producit.

Unde tertio: omne liberum creatum est liberum secundum, fundatum in libero primo; sed productio rerum est liberum aliquod creatum: ergo fundatur in libero primo, illudque præsupponit, non constituit.

Quartò: In illo priori, quo liberum decretum DEI causat liberam productionem creaturæ, continet formaliter eminenter omnem libertatem productionis, aut cujuscunque effectus creati. Ergo in & pro illo priori non potest formaliter compleri per productionem creaturæ. Ex quo ruit illud consuetum argumentum è regula partium tanquam è Foliis Sibillæ descriptum: id ad intrinseca rei pertinet, quo præcisè addito res est, & solo sublato non est. Ex quo inferunt: sed potest præcisè actione productivâ objecti, est formalis denominatio liberi, eâ sublata non est: ergo, Quidquid enim sit de majori, de qua Philosophi viderint, invertito argumentum, & dico. Id ad intrinseca rei non pertinet, quod in aliquo priori formalem & intrinsecam ipsius denominationem supponit, & ab illa in signo posteriori accipit: sed productio creaturæ in signo priori supponit intrinsecam & formalem denominationem libertatis in DEO, eamque in signo posteriori habet dependentem à libertate Divina: ergo.

Neque satisfacis, si dicas, libertatem Divinam inadæquatè & specificativè, non adæquatè & reduplicativè acceptam præsupponi à creata productione. Nam contra est, quòd tota & adæquata imò & reduplicativa ratio libertatis non aliter sit in creaturis, quam per participationem: sed liberum per participationem per prius continetur in DEO, seu primo libero: ergo & reduplicativè & adæquatè præsupponitur libera voluntas DEI, quam concipiatur libera productio creaturæ.

Quintò. Libertas non minùs est prædicatum, absolutum, quam actus & volitio; sed per ad-versar, actus & volitio sunt perfectiones DEO adæquatè intrinseca absque objectivo complemento extrinsecè intrinseco, aut intrinsecè extrinseco: ergo etiam libertas. Imò videtur esse implicitantia in terminis, ut aliquid formaliter intrinsecum quâ tale constituitur, vel compleatur per aliquid formaliter extrinsecum: cum ergo libertas, seu perfectio simpliciter simplex sit DEO formaliter intrinseca, nec adæquatè nec inadæquatè constitui vel compleri poterit per aliquid extrinsecum.

ARTICULUS II.

In quonam libertas Divina adæquatè consistat?

SUMMARI A.

1. *Definitio libertatis.*
2. *Differentia inter libertatem creatam & incretam.*
3. *Indifferentia libertatis Divina, non est passiva, sed activa & actualis.*
4. *In quo adæquatè consistat?*
5. *Inductiva rejectio aliarum explicationum.*
6. *Terminatio actus liberi potius non esse objectivè, non subjectivè.*
7. *Nilominus contingentia activa est liberi decreti subjectiva perfectio.*
8. *DEVS non potest velle in tempore, quod ab æterno noluit.*
9. *Terminatio intrinsecè defectibilis impugnatur.*
10. *Voluntas Divina non potest esse suspensa ab omni decreto.*
11. 12. 13. *Solvuntur objectiones.*

§. I.

Explicatio Libertatis.

His aliisque modis dicendi relictis, Advertenda est Definitio libertatis, & notabiles differentia, quæ inter incretam, creatamque intercedunt.